

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1913.

Första kammaren.

Nr 16.

Onsdagen den 26 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 3,30 e. m.

Justerades protokollen för den 13, 14 och 18 i denna månad.

Anmälades och bordlades lagutskottets utlåtande nr 18, i anledning av väckta motioner om dels ändring av 24 kap. 3 § strafflagen, dels ock skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om inskränkning i rätten att plocka skogsbär å annans mark.

Vid föredragning av statsutskottets den 18 innevarande mars bordlagda memorial nr 36, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens åttonde huvudtitel, godkändes de i detta memorial föreslagna voteringspropositionerna.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran följande den 18 innevarande månad bordlagda ärenden, nämligen bevillningsutskottets betänkanden nr 24—26, bankoutskottets utlåtanden nr 22 och 23 ävensom lagutskottets utlåtanden nr 15—17 samt 19 och 20.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3,40 e. m.

In fidem.

A. v. Krusenstjerna.

Fredagen den 28 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herr statsrådet *Larsson* avlämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nämnda propositioner till Riksdagen:

nr 124, angående beredande av löneförhöjning åt vissa befattningshavare hos generaltullstyrelsen;

nr 125, angående viss ändring i gällande bestämmelser om vågar;

nr 127, angående elektriska anläggningar för marinens behov i Karlskrona;

nr 128, angående pension till förre båtsmannen Martin Svensson Hellström;

143, angående förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenövningar samt beklädnad och ersättning därför; samt

nr 144, angående semester för vaktmästaren vid flottans pensionskassa m. m.

Upplästes följande till Kammaren inkomna handling:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 27 mars 1913.

Till justitiedepartementet hade från Kungl. Maj:ts befallningshavande i Östergötlands län insänts en den 19 mars 1913 dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll att, sedan godsägaren Gustaf Andersson i Kolstad blivit av länets landsting utsedd till ledamot av Riksdagens Första kammare för tiden till den 1 januari 1914, men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 14 § av lagen om val till Riksdagen bruksägaren *Bror Kjellgren* blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till sistnämnda dag.

Vid den granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till Första kammaren.

Efter uppdrag
Steno Stenberg.

Det upplästa protokollet lades till handlingarna.

Upplästes en från herr *Berggren* inkommen skrift med därvid fogat läkarintyg av följande lydelse:

Till Riksdagens Första kammare.

På grund av närslutna läkareintyg anhålles vördsamt om ledighet från riksdagsarbetet till och med den 9 instundande april.

Ulricehamn den 26 mars 1913.

Vördsammast
Emil Berggren.

Att Ledamoten av Riksdagens Första kammare Ingeniör *J. E. Berggren* på grund av sjukdom (Diab. mellit.) är i behov av 14 dagars ledighet från riksdagsarbetet, intygas härmed.
Sanatoriet, Ulricehamn den 26 mars 1913.

J. A. Andersson.
Leg. läk.

Den begärda ledigheten blev av kammaren beviljad.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående räntefritt lån för svenska församlingens i London kyrkobyggnad; och

nr 39, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 33 föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill godkänna följande lönestat för Sveriges beskickningar och konsulat beträffande vår representation i Ryssland:

Ryssland.	Lön.	Tjänstgöringspengar.	Orts-tillägg.	Summa.	
<i>S:t Petersburg.</i>					
Minister	9,000	6,000	*30,600	45,600	* Fri bostad jämte fri uppvärmning och belysning av beskickningshuset intill 3,000 kronor.
Legationssekreterare	5,400	2,500	6,600	14,500	Se anm. 3. †
Kanslist*	2,400	600	2,000	5,000	Se anm. 1. † * Skall biträda vid göromälen vid såväl beskickningen som konsulatet.
Konsul	5,400	2,500	10,100	18,000	
<i>Archangel och S:t Petersburg.</i>					
Vicekonsul	3,600	1,600	4,800	10,000	Se anm. 2. †
<i>Moskva.</i>					
Konsul	5,400	2,500	*7,100	15,000	Se anm. 3. † * Innefattar även kostnaden för kansliokal.
<i>Riga.</i>					
Konsul	5,400	2,500	*6,600	14,500	Se anm. 3. † * Innefattar även kostnaden för kansliokal.
<i>Helsingfors.</i>					
Generalkonsul	6,600	3,000	*8,400	18,000	* Innefattar även kostnaden för kansliokal.
				140,600	

† Hänvisar till anmärkning under den av Riksdagen redan antagna avlöningsstat för vissa beskickningar och konsulat.

röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren beslutat godkänna följande lönestat för Sveriges beskickningar och konsulat beträffande vår representation i Ryssland:

Ryssland.	Lön.	Tjänstgöringspengar.	Orts-tillägg.	Summa.	
<i>S:t Petersburg.</i>					
Minister	9,000	6,000	*30,600	45,600	* Fri bostad jämte fri uppvärmning och belysning av beskickningshuset intill 3,000 kronor.
Legationssekreterare	5,400	2,500	6,600	14,500	Se anm. 3. †
Kanslist*	2,400	600	2,000	5,000	Se anm. 1. † * Skall biträda vid göromålen vid såväl beskickningen som konsulatet.
Konsul	5,400	2,500	8,100	16,000	
<i>Archangel och S:t Petersburg.</i>					
Vicekonsul	3,600	1,600	4,800	10,000	Se anm. 2. †
<i>Moskva.</i>					
Konsul	5,400	2,500	*7,100	15,000	Se anm. 3. † * Innefattar även kostnaden för kanslilokal.
<i>Riga.</i>					
Konsul	5,400	2,500	*6,600	14,500	Se anm. 3. † * Innefattar även kostnaden för kanslilokal.
<i>Helsingfors.</i>					
Generalkonsul	6,600	3,000	*8,400	18,000	* Innefattar även kostnaden för kanslilokal.
				138,600	

† Hänvisar till anmärkning under den av Riksdagen redan antagna avlöningsstat för vissa beskickningar och konsulat.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 88;

Nej — 54.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 258, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 25 ja och 190 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 113 ja och 244 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 34, punkten 1, föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Thorssons motion i denna del, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, öka anslaget till furagering av arméns hästar, nu 3,292,176 kronor, med 61,564 kronor till 3,353,740 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren, beslutat att i anledning av Kungl. Maj:ts proposition och herr Thorssons motion nr 112 öka anslaget till furagering av arméns hästar, nu 3,292,176 kronor, med 21,277 kronor till 3,313,453 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 118;

Nej — 23.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 259, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 98 ja och 118 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 216 ja och 141 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 34, punkten 3, föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må, med bifall till greve Hamiltons motion nr 38, utav det av 1909 års Riksdag till anskaffning av ny fältartillerimateriell beviljade anslaget, 3,000,000 kronor, å extra stat för år 1914 anvisa återstoden 1,000,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av omhänderhavande medel under år 1913 förskjuta sist-

nämnda belopp för att sedermera ersättas av vad som sålunda anvisats, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren, beslutat att, med avslag å greve Hamiltons motion, nr 38, utav det av 1909 års Riksdag till anskaffning av ny fältartillerimateriell beviljade anslaget 3,000,000 kronor, å extra stat för år 1914 anvisa 380,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att av omhänderhavande medel under år 1913 förskjuta sist nämnda belopp för att sedermera ersättas av vad som sålunda anvisats.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 87;

Nej — 56.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 260, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 53 ja och 160 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 140 ja och 216 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 34, punkten 4, föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må till uppförande av förrädsbyggnader för skidutrustning m. m. å extra stat för år 1914 anvisa ett anslag av 75,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, avslagit Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 118;

Nej — 24.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 261, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 78 ja och 134 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 196 ja och 158 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 35 föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen på extra stat för år 1914 anvisar ett anslag av 1,100 kronor till personligt lönetillägg åt tillförordnade medicinalrådet Edvard Sederholm, att, så länge han under åren 1913 och 1914 på grund av Kungl. Maj:ts förordnande bestrider ett medicinalrådsämbete i medicinalstyrelsen, utgå med 50 kronor i månaden med pensionsavdrag, beräknat efter 50 kronor för år, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis under år 1913 utanordna av nyssberörda belopp å 1,100 kronor 550 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat att på extra stat för år 1914 anvisa ett anslag av 550 kronor till personligt lönetillägg åt tillförordnade medicinalrådet Edvard Sederholm, att så länge han under år 1914 på grund av Kungl. Maj:ts förordnande bestrider ett medicinalrådsämbete i medicinalstyrelsen, utgå med 50 kronor i månaden med pensionsavdrag, beräknat efter 50 kronor för år.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 90;

Nej — 47.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 262, som upplästes och varav inhämtades, att om-

röstningen därstädes utfallit med 37 ja och 179 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 127 ja och 226 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av jordbruksutskottet i dess memorial nr 41, punkten 1, föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må för bestridande av kamrerar- och notariegöromål vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet anvisa ett belopp av 1,800 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, för bestridande av kamrerar- och notariegöromål vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet anvisat ett belopp av 1,500 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 93;

Nej — 48.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 263, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 67 ja och 147 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 160 ja och 195 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstningen över följande av jordbruksutskottet i dess memorial nr 41, punkten 2 föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må å extra stat för år 1914 till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket anvisa ett anslag av 260,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, på extra stat för år 1914 till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket anvisat ett anslag av 270,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 88;

Nej — 55.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 264, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 57 ja och 158 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 145 ja och 213 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av jordbruksutskottet i dess memorial nr 41, punkten 3, föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må för beredande av tillfälligt lönetillägg åt tjänstemännen vid Sveriges geologiska undersökning med 500 kronor för varje tjänsteman å extra stat för år 1914 anvisa ett anslag av 5,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren, avslagit Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 84;

Nej — 56.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 265, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 48 ja och 165 nej, samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 132 ja och 221 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 36, punkt 1, föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen för konservering av Risinge gamla kyrka anvisar på extra stat för år 1914 ett belopp av 9,875 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, för konservering av Risinge gamla kyrka anvisat på extra stat för år 1914 ett belopp av 4,500 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 96;

Nej — 46.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 266, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 114 ja och 101 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 210 ja och 147 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följanden av statsutskottet i dess memorial nr 36, punkt 2, föreslagna och av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen till understödjande av idrotten i laudet under år 1914 beviljar

på extra stat för samma år ett anslag av 100,000 kronor att utgå på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, avslagit Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 109;

Nej — 34.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 267, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 72 ja och 136 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 181 ja och 170 nej, vadan beslut i frågan blivit av Riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Herr statsrådet *Bergström* avlämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nädiga propositioner till Riksdagen:

nr 122, angående försäljning av frälseutjorden Mjölby nr 6 samt lägenheterna Mjölby nr 41 och Mjölby nr 40 m. m.;

nr 130, angående tilläggspension å allmänna indragningsstaten åt fortifikationskassören och redogöraren H. F. W. Geete;

nr 131, angående pension å allmänna indragningsstaten åt sergeanten av första klassen vid Smålands husarregemente C. E. F. Colliander;

nr 132, angående pension å allmänna indragningsstaten åt sergeanten av första klassen vid Andra livgrenadjärregementet N. G. Boqvist;

nr 133, angående pension å allmänna indragningsstaten åt musiksergeanten vid Hälsinge regemente C. A. Clementz;

nr 134, angående pension åt stenarbetaren J. A. Engberg;

nr 135, angående uppförande av en förrådsbyggnad i Boden;

nr 136, angående skjutbana för Skaraborgs regemente.

nr 137 angående täckande av brist å det till uppförande av ett hospital å Sätters kungsgård och därtill gränsande mark anvisade anslag;

nr 138, angående medgivande för överläkaren vid Lunds hospital och asyl medicine doktorn Oskar Teodor Nerander att

komma i åtnjutande av de från och med år 1911 fastställda avlöningsförmåner för överläkare vid Lunds hospital och asyl;

nr 139, angående pension för extra provinsialläkaren Richard Nathanaël Hagelin;

nr 140, angående pension åt materialförvaltaren vid statens järnvägsbyggnader G. A. Lindströms änka Klara Vilhelmina Gustava Lindström, född Karlsson; samt

nr 141, angående pension till åtskilliga arbetare vid statens järnvägar.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran lagutskottets den 26 i denna månad bordlagda utlåtande nr 18.

Föredrogs ånyo och företogs paragrafvis till avgörande statsutskottets den 13 och 14 innevarande mars bordlagda utlåtande nr 32, i anledning av Riksdagens år 1912 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1911.

§ 1.

Lades till handlingarna.

§ 2.

Med anledning av vissa av statsrevisorerna uttalade önskemål i fråga om det vid marinförvaltningens räkenskaper använda bokföringssätt hade utskottet i föreliggande paragraf hemställt, att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga under överbägande, huruvida icke frågan om ett förbättrat räkenskaps- och redovisningsväsen för såväl marinförvaltningen som ock detta ämbetsverk underlydande undervisningsverk och sjökarteverket borde för utredning överlämnas till sakkunniga personer samt därefter meddela det beslut i ärendet, vartill omständigheterna kunde föranleda.

Ang. marinförvaltningens räkenskaper.

Greve Wachtmeister, Fredrik: Herr talman! Jag har fått vissa upplysningar, som göra, att jag icke vågar förorda bifall till statsutskottets förevarande hemställan om avlåtande av en skrivelse till Kungl. Maj:t.

Dessa upplysningar gå ut på, att den fråga, som det här talas om och om vilken det föreslås, att Riksdagen skulle skriva, redan är under utredning av kommitterade för granskning av statens bokföring och hos de efter dessa kommitterades direktiv arbetande sakkunniga för utredning rörande förenkling av marinens redovisningsväsende. Det är visserligen sant, att dessa kommitterades uppdrag är begränsat till mera självständiga

Ang. marin-
förvaltningens
räkenskaper.

(Forts.)

medelsförvaltningar, som höra till marinen, fartygsförvaltningen och stationsförvaltningen m. m. Däremot har icke i deras uppdrag talats om sjökrigsskolan och sjökrigshögskolan samt sjökarteverket. Men orsaken därtill är, att deras medelsredovisning endast utgör en del av marinförvaltningens, vilkens omläggning skall skötas direkt av statsbokföringskommittén. Under sådana förhållanden tror jag, att det skulle vara orätt att skriva till Kungl. Maj:t i frågan, och jag ber i stället att få föreslå, att vi behålla den motivering, som utskottet har skrivit, ända till sista punkten på sidan 12, där det börjas med orden: »Den lämpligaste åtgärden», etc.

I stället skulle fortsättningen lyda så här: »Men, enligt vad upplyst blivit, har frågan om de anmärkta bristernas afhjälpande redan tagits under överbäggande inom kommittén för granskning av statens bokföring och hos de efter dessa kommitterades direktiv arbetande sakkunniga för utredning rörande förenkling av marinens redovisningsväsende, vilket utskottet velat för Riksdagen omförmåla.

Herr talman, jag yrkar således avslag på utskottets hemställan, samt att motiveringen måtte erhålla den av mig föreslagna förändrade lydelsen.

Friherre Fleming: Statsutskottets skrivelseförslag har framkommit på grund av från statsrevisionen gjorda erinringar emot en del förhållanden i marinförvaltningens huvudbok. Då jag deltagit i nämnda revision, skall jag be att få yttra några ord särskilt med anledning av första punkten och marinförvaltningens svar på den.

Den första av de punkter, som beröras i statsutskottets förevarande § 2, avser ju ett förhållande, som har väckt statsrevisorernas uppmärksamhet, att under en kolumn, som i rikshuvudbokens kapitalkonto heter »Utgiftsanslagen Enskilt tillhörande uppbördsmedel», på femte huvudtiteln besparingsfond under titeln »För särskilda ändamål reserverade medel» för år 1911 förekommer ett belopp influtna medel, som i runt tal belöpt sig till 1,800,000 kronor; och det har väckt uppmärksamhet, därför att det var så mycket högre än vad motsvarande belopp var under föregående år, då det utgjorde blott 470,000 kronor.

Man började se efter vad detta kunde vara och fann därvid, att ifrågavarande belopp var någonting helt annat än det, som på fjärde huvudtiteln och på övriga huvudtitlar står i den kolumnen. På de andra huvudtitlarna är nämligen den post, som i samma kolumn motsvarar nu förevarande belopp, verkligen till vederbörande huvudtitel influtna medel, då däremot de på femte huvudtiteln upptagna medlen till endast en mycket liten del befunnos vara influtna medel, således verklig uppbörd, utan till allra största delen voro omföringar, d. v. s. till förrådskonti i huvudboken influtna medel från andra anslag, således likvid från andra anslag till förråden för utlämnade materialier eller persedlar. Det var

sålendes mera att betrakta såsom omförförda medel än såsom inkomster i verklig mening.

*Ang. marin-
förvaltningens
räkenskaper.
(Forts.)*

De stå i statskontorets sammandrag i specifikationen uppförda såsom försäljningsmedel och det är också en sak som är ägnad att förrycka begreppen. Detta är ingen erinran emot marinförvaltningen, utan rör ju statskontoret, som tagit upp felaktig rubrik härifrån. Avsikten med att vi framhöllo detta förhållande var huvudsakligen den, att man skulle få likhet mellan huvudtiteln uppställning i rikshuvudboken och andra huvudtitlar, så att poster, som stå på motsvarande ställen och under likartade förhållanden, motsvara varandra.

Nu påstår marinförvaltningen i sitt svar, att detta beror på en missuppfattning av statsrevisorerna. Och marinförvaltningen förklarar detta ytterligare genom följande ord: »Vad å huvudbokens förrädskonti krediteras (avföres), är nämligen icke, såsom revisorerna förmenat, värdet å till förråden avlämnade och i deras redogörelser debiterade (d. v. s. av förråden inköpta) materialier m. m. Det, som å dessa konti krediterats, är tvärtom den ersättning, som efter avslutade expeditioner eller från varvets arbetstitlar o. s. v. verkligen inflyter för utlämnade (man kan säga av förrådet försälda) materialier.»

Nu kan man emellertid med större skäl säga, att här föreligger ett misstag från marinförvaltningens sida, ty det är faktiskt så, att de influtna beloppen avföras å debetsidan. Vi ha va icke talat om debet och kredit, utan vi hava talat om uppbördsmedel och avförda medel. Såsom huvudboken är upplagd, är det dubbla kolumner, en kolumn för specialkonti och en kolumn för kapitalkonti. I kolumnen för specialkonti komma inkomsterna på kreditsidan, i kolumnen för kapitalkonti komma inkomsterna på debetsidan. Det är således lika rätt att de stå på debet- som på kreditsidan. Och den invändningen, att vår anmärkning beror på ett missförstånd, är således enligt mitt förmenande snarare beroende på ett missförstånd från marinförvaltningens sida rörande vad vi avsett.

Då emellertid, enligt vad statsutskottets ordförande anført, denna från statsrevisionens sida framställda erinran redan tycks vara upptagen till prövning av de sakkunniga, och då från revisionen icke avsetts annat än att påvisa en del förhållanden, som borde tagas i betraktande vid pågående utredning, finns från revisionens sida icke så mycket att erinra mot den nu föreslagna ändringen. Jag ber endast att få uttrycka den förhoppningen, att de förhållanden, som i dessa tre punkter blivit påpekade av revisionen, verkligen också bliva beaktade av de sakkunniga, och under denna förhoppning anser jag mig endast böra yrka bifall till det av statsutskottets ordförande framställda förslaget.

Efter det överläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande förevarande paragraf annat yrkande

Ang. marin-
förvaltningens
räkenskaper.

(Forts.)

ej förekommit, än att kammaren måtte besluta att, med avslag å utskottets hemställan, lägga paragrafen till handlingarna, under återopandé av utskottets motivering med den ändring, att i stället för sista punkten insättes följande: »men, enligt vad upplyst blivit, har frågan om de anmärkta bristernas afhjälpande redan tagits under öfvervägande inom kommittén för granskning av statens bokföring och hos de efter dessa kommitterades direktiv arbetande sakkunniga för utredning rörande för-
enkling av marinens redovisningsväsende».

Sedermåra gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på godkännande av berörda yrkande, och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

§§ 3—7.

Lades till handlingarna.

§ 8.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 9.

Ang. statens
byggnads-
verksamhet.

Med föranledande av revisorernas i ämnet gjorda framställning hade utskottet i nu föredragna paragraf hemställt, att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes

a) låta verkställa utredning angående sättet för ernående i statens byggnadsverksamhet i hela dess omfattning av önskvärd sparsamhet, enkelhet och planmässighet samt därefter vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kunde föränleda, samt

b) erinra vederbörande verk och myndigheter, som ärnade inkomma med framställningar angående nybyggnader, om nödvändigheten av att omsorgsfullt planlägga desamma samt att därvid iakttaga all den sparsamhet och enkelhet, som, utan åsidosättande av praktiska synpunkter och verkliga behov, kunde äga rum.

Friherre Gripenstedt: Herr talman, mina herrar! Utskottets utlåtande i denna punkt är till synes enhälligt; men meningarna inom utskottet voro dock ganska delade beträffande moment a). Så blev det emellertid knappt om tid i utskottet, man skulle ned i plenum i kammaren, därför måste behandlingen av detta sista ärende för dagen i utskottet påskyndas, och på den grund blev det ingen reservation. I annat fall tror jag, att det hade avgivits reservationer av ledamöter både från Första och från Andra kammaren. För min del reserverade jag mig icke i utskottet, men jag förbehöll mig fri rätt till talan här i kammaren.

Emot vad statsrevisorerna sagt har jag ingenting att erinra. Jag kan till det mesta åtminstone instämma i vad de anförde.

Ang. statens
byggnads-
verksamhet.
(Forts.)

Nu ligga statsrevisorernas yttrande som citerats till grund för utskottets utlåtande. Men jag kan icke följa utskottet till slutet, då utskottet föreslår en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om ny utredning »angående sättet för ernående i statens byggnadsverksamhet i hela dess omfattning av önskvärd sparsamhet, enkelhet och planmässighet», samt att Kungl. Maj:t därefter täcktes vidtaga de åtgärder, vartill utredningen må föranleda.

Det där låter ju mycket bra. Men Riksdagen skrev redan år 1911 till Kungl. Maj:t i samma sak, och den frågan har blivit remitterad till överintendentsämbetet, som har saken under behandling, och överintendentsämbetet är naturligtvis rätt forum i denna sak. Jag förstår då icke vad det skall tjäna till att komma på nytt igen och begära utredning och kanske få en ny kommitté för den sakens skull. Ha vi då verkligen icke nog med kommittéer, kommissioner, beredningar och allt det där? Förra året användes omkring 1,300,000 kronor till dylika ändamål — till politiska sportler, kan man kalla det för. Skall man då verkligen i onödan komma fram med begäran om mera av samma slag. Det tycker jag vore ganska betänkligt. Vad skulle vinsten bli? Jo, efter ett långt utredningsarbete kom naturligtvis ett vidlyftigt och omfattande kommittéarbete fram, där det talades om planmässighet, sparsamhet och enkelhet och en mängd sådana där allmängiltiga saker, vars riktighet ingen människa bestrider varken nu eller då, men sannolikt resulterade det därefter i att det blev precis som förut *eller* att vi hugnades med en ny institution för den civila byggnadsverksamheten, motsvarande vad som blev fallet 1906 för kasernerna efter Riksdagens skrivelse då. Då skrev Riksdagen med anledning av statsrevisorernas anmärkning beträffande kasernbyggnaderna vid Vaxholm. Det var utan tvivel en befogad anmärkning som gjorts, men vad blev följden? Jo, vi fingo den s. k. kasernbyggnadsnämnden; och nog kan man säga att det militära byggnadsväsendet icke har blivit billigare sedan dess. Jag tror, att det skulle gå samma väg i avscende på det andra byggnadsväsendet, om vi nu skriva till Kungl. Maj:t såsom i mom. a) föreslås.

Däremot tycker jag, att vad som säges i utskottets förslag under mom. b) är mycket lämpligt. Där talas om att erinra »vederbörande verk och myndigheter, som ämna inkomma med framställningar angående nybyggnader, om nödvändigheten av att omsorgsfullt planlägga desamma samt att därvid iakttaga all den sparsamhet och enkelhet, som, utan åsidosättande av praktiska synpunkter och verkliga behov, kan äga rum». Den saken är jag fullkomligt med om, och jag skulle i denna erinran även vilja inlägga den meningen, att påminnelsen skulle gälla också vederbörande departementchefer. Dem beror det mest på, och om man frånser cheferna för lantförsvarsdepartementet och sjöförsvarsdepartementet, som ju pruta på både likt och olik, kan man säga, att inom övriga departement mycket liten sparsamhetslust kommer till synes. Det ser snarare ut som om måls-

Ang. statens
byggnads-
verksamhet.
(Forts.)

männen för de andra departementen hade för avsikt att driva upp sina respektive huvudtitlar så mycket som möjligt. Kan man nu få någon sparsamhet till stånd åtminstone beträffande byggnadsväsendet genom en sådan här skrivelse, är jag den förste att vara med om den.

Därför, herr talman, ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag i så måtto, att Riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Kungl. Maj:t erinra vederbörande verk och myndigheter, som ärna inkomma med framställningar angående nybyggnader, om nödvändigheten av att omsorgsfullt planlägga desamma samt att därvid iakttaga all den sparsamhet och enkelhet, som, utan åsidosättande av praktiska synpunkter och verkliga behov, kan äga rum.

Jag yrkar alltså bifall till mom. b) samt att mom. a) utgår.

Herr Neiglick: Herr talman! Ja, det är ju alldeles riktigt som den föregående ärade talaren sade, att Riksdagen år 1911 avlät en skrivelse i denna byggnadsfråga avseende att vinna sparsamhet i vissa avseenden i statens byggnadsföretag, men den skrivelsen var nog skäligen begränsad. Den undersökning, som däri ifrågasattes, avsåg endast eller åtminstone huvudsakligen frågan, i vilken mån yppat byggnadsbehov kunde tillgodoses genom redan befintligt utrymme i kronans hus och huruvida, därest nybyggnad visade sig nödvändig, annat statens byggnadsföretag på samma plats, inom den närmaste tiden vore erforderligt.

Förlidet års statsrevisorer fingo under sina resor på grund av de iakttagelser de då gjorde anledning att taga denna fråga i förnyat övervägande. En del av dessa iakttagelser äro angivna i statsrevisorernas berättelse och synas mig vara tämligen anmärkningsvärda.

Statsrevisorerna 1912 kommo till den uppfattningen att, om man ville vinna något verkligt effektivt i denna viktiga angelägenhet, måste man nog gå något längre än vad som varit ifrågasatt i 1911 års skrivelse, detta utan att i något avseende underkänna betydelsen av vad som då framfördes. Det gällde nämligen i första hand att söka vinna verklig enkelhet och sparsamhet i byggnadsföretag på många områden, icke endast på 4:de och 5:te huvudtitlarna, och detta erkände den föregående talaren ju vara av behovet synnerligen påkallat. Det gällde ock att vinna överskådlighet och enhetlighet i byggnadsverksamheten. Som det nu är, lämnar vederbörande chef för ett verk fram sina anspråk, när han har behov att få en byggnad utförd. Han vänder sig till en arkitekt, och en annan gång kanske en annan chef vänder sig till en annan arkitekt. Man kan då icke begära att vinna något likartat. Under vissa år bygges en hel del byggnader, ty behovet gör sig starkt gällande; medan under andra år statens byggnadsverksamhet ligger alldeles nere.

Det förefinnes också brist på enhetlighet rörande bokförings-

sättet. Medan telegrafverket exempelvis bokför sina byggnader till fulla värdet, avskriver riksbanken dem i sina böcker.

Det är nödigt att få till stånd mera överskådlighet angående behovet av byggnader och större enhetlighet i deras utförande.

Nu sade den ärade talaren, att en sådan utredning som här ifrågasattes skulle giva anledning till nya och kostbara kommittéarbeten. Jag vågar icke säga huruvida detta är av behovet påkallat. Men ett av de skäl, som föranlett statsrevisorernas framställning, är att överintendentsämbetet som har den föregående utredningen om hand, ännu icke har avslutat denna, och man har tänkt sig, att detta ämbete skulle kunna fortsätta med denna utredning i den större utsträckning som här ifrågasattes.

Den föregående talaren sade ock, att resultatet kanske skulle bliva en ny civil byggnadskommission. Det har icke statsrevisorerna ifrågasatt och icke heller statsutskottet. Man har icke vågat taga någon bestämd position till den saken, men ifrågasätter endast, att frågan i hela dess vidd måtte komma under utredning. Men om utredningen skulle visa, att exempelvis inrättandet av en särskild avdelning inom överintendentsämbetet för denna sak skulle vara nödig och nyttig, må man säga, att statens byggnadsverksamhet är en så stor och betydelsefull gren av dess verksamhet att, då det icke är bra som det nu är, må man söka vinna rättelse genom en sådan åtgärd.

Jag ber att få yrka bifall till statsutskottets förslag oförändrat.

Efter härmed slutad överläggning gjordes enligt framställda yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i föredragna punkt hemställt samt vidare därpå att kammaren skulle bifalla utskottets hemställan med den ändring att mom. a) utelämnades; och förklarades den senare propositionen vara med övervägande ja besvarad.

§ 10.

Lades till handlingarna.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren att uppskjuta behandlingen av återstående ärenden på föredragningslistan till ett annat sammanträde.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet följande vid början av sammanträdet avlämnade Kungl. propositioner:

nr 124, angående beredande av löneförhöjning åt vissa befattningshavare hos generaltullstyrelsen;

nr 127, angående elektriska anläggningar för marinens behov i Karlskrona;

nr 135, angående uppförande av en förrådsbyggnad i Boden;

*Ang. statens
byggnads-
verksamhet.
(Forts.)*

nr 137, angående täckande av brist å det till uppförande av ett hospital å Sätters kungsgård och därintill gränsande mark anvisade anslag;

nr 138, angående medgivande för överläkaren vid Lunds hospital och asyl medicine doktorn Oskar Teodor Nerander att komma i åtnjutande av de från och med år 1911 fastställda avlöningsförmåner för överläkare vid Lunds hospital och asyl; samt

nr 143, angående förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenövningar samt beklädnad och ersättning därför.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet de under dagen avlämnade Kungl. propositionerna:

nr 128, angående pension till förre båtsmannen Martin Svensson Hellström;

nr 130, angående tilläggspension å allmänna indragningsstaten åt fortifikationskassören och redogöraren H. F. W. Geete;

nr 131, angående pension å allmänna indragningsstaten åt sergeanten av första klassen vid Smålands husarregemente C. E. F. Colliander;

nr 132, angående pension å allmänna indragningsstaten åt sergeanten av första klassen vid Andra livgrenadjärregementet N. G. Bogvist;

nr 133, angående pension å allmänna indragningsstaten åt musiksergeanten vid Hälsinge regemente C. A. Clementz;

nr 134, angående pension åt stenarbetaren J. A. Engberg;

nr 139, angående pension för extra provinsialläkaren Richard Nathanaël Hagelin;

nr 140, angående pension åt materialförvaltaren vid statens järnvägsbyggnader G. A. Lindströms änka, Klara Vilhelmina Gustava Lindström, född Karlsson;

nr 141, angående pension till åtskilliga arbetare vid statens järnvägar; och

nr 144, angående semester för vaktmästaren vid flottans pensionskassa m. m.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet Kungl. Maj:ts under sammanträdet avlämnade nådiga proposition nr 125, angående viss ändring i gällande bestämmelser om vågar.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet den under dagen avlämnade Kungl. propositionen nr 122, angående försäljning av frälseutjorden Mjölby nr 6 samt lägenheterna Mjölby nr 41 och Mjölby nr 40 m. m.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade nådiga proposition nr 136, angående skjutbana för Skaraborgs regemente, blev denna proposition på begäran bordlagd.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 31, angående lindring i de mindre bemedlades kostnader för hospitalsvård; och

nr 32, angående utfärdande av vissa föreskrifter i fråga om utarrendering av prästerskapets löneboställen.

Justerades nio protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3,06 e. m.

In fidem.

A. v. Krusenstjerna.
